

ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Кафедра теорії і методики фізичної культури

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
«Методика викладання фізичного виховання в

спеціальних медичних групах»

спеціальність 227 «ФТ та ЕТ»

рівень вищої освіти «бакалавр»

III курс факультет фізичної терапії та ерготерапії,

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засіданні кафедри теорії
та методики фізичної культури
30 серпня 2018 р. протокол № 1

_____ зав. кафедрою Боднар І. Р.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №1-3

Тема: Завдання, принципи, функції ФВ учнів СМГ з урахуванням їхніх показників стану здоров'я та фізичного розвитку

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Аналіз стану здоров'я молодого населення України;
2. Основні вимоги до підготовки вчителів фізичної культури, які ведуть уроки зі спеціальною медичною групою;
3. Особливості формулювання завдань фізичного виховання учнів СМГ;
4. Принципи фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи;
5. Функції фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи;
6. Характеристика стану здоров'я та фізичного розвитку учнів СМГ.

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти обговорюють підготовлені повідомлення за темою: «Вплив фізичних вправ на функціонування органів і систем в осіб з послабленим здоров'ям».

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.
3. Особливості фізичного виховання у спеціальних медичних групах: методичні рекомендації / Я.М. Яців, Ю.О. Полатайко, Е.Й. Лапковський, З.В. Дума, Л.Б. Маланюк, Г.О. Пятничук, А.В.Синиця, Л.А.Хохлова.–Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2012–47с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №4-5

Тема: Організація фізичного виховання у спеціальних медичних групах загальноосвітніх навчальних закладів

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Особливості методики різних організаційних форм фізичного виховання у ЗОШ зі СМГ;
2. Сучасні способи організації процесу фізичного виховання у ЗОШ зі СМГ;
3. Підходи щодо комплектування груп СМГ для уроків ФК;
4. Критерії поділу учнів СМГ на підгрупи .

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти обговорюють підготовлені повідомлення за темою: «Приблизні покази для призначення медичної групи при деяких відхиленнях в стані здоров'я у дітей і підлітків».

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.
3. Особливості фізичного виховання у спеціальних медичних групах: методичні рекомендації / Я.М. Яців, Ю.О. Полатайко, Е.Й. Лапковський, З.В. Дума, Л.Б. Маланюк, Г.О. Пятничук, А.В.Синиця, Л.А.Хохлова.–Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2012–47с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №6-7

Тема: Характеристика засобів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Застосування основних засобів у фізичному вихованні учнів СМГ;
2. Класифікація фізичних вправ, що використовуються в уроках фізичної культури;
3. Особливості застосування додаткових засобів у фізичному вихованні учнів СМГ;
4. Гігієнічні вимоги до організації добового режиму дітей з послабленим здоров'ям.
5. Гігієнічні чинники (особиста і громадська гігієна)

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти обговорюють підготовлені реферати, доповіді, презентації на тему «Оздоровлення із використанням додаткових засобів фізичного виховання»

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN 978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.
3. Особливості фізичного виховання у спеціальних медичних групах: методичні рекомендації / Я.М. Яців, Ю.О. Полатайко, Е.Й. Лапковський, З.В. Дума, Л.Б. Маланюк, Г.О. Пятничук, А.В.Синиця, Л.А.Хохлова.–Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2012–47с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №8-9

Тема: Характеристика методів фізичного виховання учнів спеціальної медичної групи

І. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Класифікація вправ як засобів фізичного виховання в СМГ, запропонована І.Вржесневським і О.Давиденко (2000);
2. Характеристика методів застосування фізичних вправ у фізичному вихованні учнів СМГ;
3. Особливості застосування у фізичному вихованні учнів СМГ методів;

ІІ. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти обговорюють підготовлені реферати на тему «Сучасні авторські системи оздоровлення»

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN 978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. - 161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №10-11

**Тема: Урок фізичної культури з учнями спеціальної медичної групи
(організаційні і методичні особливості)**

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Основні вимоги до уроку фізичної культури з учнями СМГ;
2. Особливості організації і методики уроку фізичної культури з учнями СМГ;
3. Способи дозування навантаження на уроці фізичної культури;
4. Величини моторної щільності уроків для дітей СМГ;
5. Інтенсивність навантаження

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти вивчають архітектуру і зміст програми з фізичної культури для учнів СМГ. Занотовують вправи для розслаблення і дихальні вправи.

Студенти письмово відповідають на питання Модуля №1. Аналізують помилки.

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN 978-966-2328-74-5

2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №12-14

Тема: **Особливості методики позаурочних занять учнів спеціальної медичної групи**

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Особливості організації і методики фізкультурних занять в режимі дня (фізкультпаузи і фізкультхвилинки, рухові перерви);
2. Особливості організації і методики самостійних занять (індивідуальних і групових), масових оздоровчих заходів для учнів спеціальної медичної групи.
3. Методичні правила проведення домашніх завдань з фізичної культури.

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти обговорюють складені комплекси фізкультхвилинки (фізкультпаузи, рухливої перерви) для СМГ.

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.
3. Особливості фізичного виховання у спеціальних медичних групах: методичні рекомендації / Я.М. Яців, Ю.О. Полатайко, Е.Й. Лапковський, З.В. Дума, Л.Б. Маланюк, Г.О. Пятничук, А.В.Синиця, Л.А.Хохлова.–Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2012–47с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №15-17

Тема: планування, облік і контроль у фізичному вихованні учнів спеціальної медичної групи.

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Відмінності програмного матеріалу для учнів СМГ;
2. Періоди фізичного виховання учнів СМГ;
3. Методичні особливості обліку успішності з фізичної культури учнів СМГ.

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти захищають складені ними нормативи, які вони хотіли б застосувати у фізичному вихованні школярів спеціальної медичної групи.

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN 978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №18-19

Тема: Особливості методики фізичного виховання учнів підгрупи «А» СМГ

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Особливості методики занять з учнями з вадами серця;
2. Особливості методики занять з учнями з судинною недостатністю;
3. Особливості методики занять з учнями з дихальними захворюваннями на різних етапах фізичного виховання;

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти захищають письмові самостійні роботи, виконані вдома (конспект уроку для учнів підгрупи «А» СМГ (захворювання – на вибір) на підготовчий або основний (на вибір) період).

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN 978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.
3. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни “Фізичне виховання” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів спеціальної медичної групи із захворюванням серцево-судинної та дихальної систем I-II курсу денної форми навчання / авт.: О. В. Попрошаєв, В. С. Мунтян. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 52 с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №20-21

Тема: Особливості методики фізичного виховання учнів підгрупи «Б» СМГ

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Особливості методики занять з учнями з неврозами;
2. Особливості методики занять з учнями з захворюваннями травної, видільної та сечової системи;

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти захищають письмові самостійні роботи, виконані вдома: конспекти уроку для учнів підгрупи «Б» чи «В» (на вибір) СМГ на підготовчий, основний або заключний період.

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN 978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни “Фізичне виховання” (галузь знань 0304 “Право”, освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”, напрям підготовки 6.030401 “Правознавство”) для студентів спеціальної медичної групи із захворюванням серцево-судинної та дихальної систем I-II курсу денної форми навчання / авт.: О. В. Попрошаєв, В. С. Мунтян. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2013. – 52 с.
5. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
6. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.

ПЛАН СЕМІНАРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ №22

Тема: Особливості методики фізичного виховання учнів підгрупи «В» СМГ

I. НАВЧАЛЬНІ ПИТАННЯ

1. Особливості методики занять з учнями, що мають вади постави;
2. Особливості методики занять з учнями з наслідками травм.
3. Аналізують особливості методики занять з учнями з вадами зору.

II. РЕФЕРАТИ (ДОПОВІДІ, ПОВІДОМЛЕННЯ)

Студенти захищають письмові самостійні роботи, виконані вдома комплекси коригувальних вправ для учнів підгрупи «В» СМГ з вадами постави (з круглою кругловвігнутою, плоскою спиною, сколіотичною поставою)

Студенти письмово відповідають на питання Модуля № 2. Аналізують помилки.

Основна:

1. Боднар І. Інтегративне фізичне виховання школярів різних медичних груп: монографія / Іванна Боднар. – Л.: ЛДУФК, 2014. – 316 с. ISBN 978-966-2328-74-5
2. Боднар І. Р. Теорія, методика та організація фізичного виховання учнів у спеціальній медичній групі : навч. посіб. / І. Р. Боднар. – Л. : ЛДУФК, 2013. – 170 с.
3. Особливості фізичного виховання у спеціальних медичних групах: методичні рекомендації / Я.М. Яців, Ю.О. Полатайко, Е.Й. Лапковський, З.В. Дума, Л.Б. Маланюк, Г.О. Пятничук, А.В.Синиця, Л.А.Хохлова.–Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2012–47с.

Допоміжна:

1. Булич З.Г. Физическое воспитание в специальных медицинских группах: Учеб. пособие для техникумов. - М.: Высш. шк., 1986. - 255 с.
2. Дубогай О. Д. Методика фізичного виховання студентів спеціальної медичної групи : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / О. Д. Дубогай, А. В. Цьось. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 276 с.
3. Мурза В.П. Фізичні вправи і здоров'я. К. - Здоров'я, 1991. - 256 с.
4. Полатайко Ю.О. Фізичне виховання школярів у спеціальних медичних групах. - Івано-Франківськ: Плай, 2004. -161с.
5. Теория и методика физического воспитания. Учебник для ин-тов ФК / Под ред. Т.Ю.Круцевич (в 2-х т.), К.: Олимпийская литература, 2003. - 422 с.